

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3117218854
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3117218854.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcov 1/ V. U. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, G., 2/ I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. I. XXX/XX, G., 3/ Z. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, G., 4/ V. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, D., 5/ S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, D., 6/ Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, G. a 7/ R. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, G., všetkých zastúpených Nechala & Co. s. r. o., so sídlom Panenská 23, Bratislava, IČO 36868604, proti žalovaným 1/ SAD Trenčín, a. s., so sídlom Zlatovská cesta 29, Trenčín, IČO 36323977, zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Michal Krnáč, s. r. o., so sídlom Vojtecha Tvrdého 793/21, Žilina, IČO 52791777, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO 00151700, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 18. decembra 2019, č. k. 18C/50/2017-198, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

Žalovaný 2/ **m á** proti žalobcom 1/ až 7/ **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom zamietol žalobu (výrok I.), ktorou sa žalobcovia 1/ až 7/ proti žalovaným 1/, 2/ domáhali zaplataenia nemajetkovej ujmy s poukazom na ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorý odôvodnili tým, že dňa 05.09.2014 došlo k dopravnej nehode, ktorej účastníčkou bola žalobkyňa 1/, ktorá utrpela ťažké zranenia, absolvovala viaceré operácie, bola v siedmom mesiaci tehotenstva, čím došlo na strane všetkých žalobcov k porušeniu práva na ochranu ich osobnosti a závažnému a neodstrániteľnému zásahu do ich života, zdravia, súkromného a rodinného života. Súčasne súd prvej inštancie žalovaným 1/, 2/ voči žalobkyňi 1/ náhradu trov konania nepriznal (výrok II.), žalovaným 1/, 2/ voči žalobcom 2/ až 7/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku, pričom žalobcovia 2/ až 7/ sú povinní trovy konania žalovaným 1/ a 2/ nahradiť spoločne a nerozdielne (výrok III.).

2. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že uznesením ORPZ Bratislava III ČVS: ORP-633/1-VYS-B3-2014 zo dňa 27.01.2016 bolo trestné stíhanie pre trestný čin všeobecného ohrozenia preto, že vodič autobusu patriaceho SAD Trenčín, a. s., I. W., sa plne nevenoval vedeniu vozidla a plne nesledoval situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho narazil do traktora, pričom následne sa autobus odrazil do stredových zvodidiel vozovky, kde sa prevrátil na ľavý bok, pričom

následkom dopravnej nehody vodič W. utrpel na mieste nehody smrteľné zranenie a cestujúci utrpeli rôzne zranenia, zastavil, lebo trestné stíhanie je neprípustné proti tomu, kto zomrel. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.08.2016. Z lekárskeho správ žalobkyne 1/ vyplýva, že žalobkyňa pri tejto dopravnej nehode utrpela mnohopočetné zranenia a podstúpila viaceré operácie. Z odborného vyjadrenia, lekárskeho potvrdenia zo dňa 21.10.2014 pre účely trestného konania vyplýva, že úraz žalobkyne 1/ zanechá trvalé následky, a to poškodenie tváre, devastácia ľavej hornej končatiny, amputácia 5. prsta, jazva v oblasti pravého kolena. U žalobkyne 1/ je možné z toho dôvodu predpokladať sťaženie spoločenského uplatnenia. Dňa 21.01.2016 navštívila žalobkyňa 1/ psychiatrickú ambulanciu v súvislosti s prekonanou dopravnou nehodou. Diagnostikovaná jej bola úzkostne depresívna porucha. Oznamením zo dňa 14.09.2017 oznámil žalovaný 2/ žalobkyňi 1/, že prehodnotil nárok na náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia a poukáže jej náhradu škody vo výške 8.208,- eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a sumu 36,32 eur titulom náhrady nákladov spojených s liečením. Oznamením zo dňa 14.09.2016 oznámil žalovaný 2/ žalovanému 1/, že poukazuje náhradu škody za náklady poskytnutej zdravotnej starostlivosti žalobkyne 1/ vo výške 14.289,43 eur a za vyplatené nemocenské dávky žalobkyne 1/ a p. H. v celkovej sume 6.012,90 eur. Oznamením zo dňa 18.11.2016 oznámil žalovaný 2/ žalovanému 1/, že uhradili žalobkyňi 1/ sumu vo výške 38,85 eur titulom náhrady škody za náklady spojené s liečením. Oznamením zo dňa 13.07.2016 oznámil žalovaný 2/ žalovanému 1/, že uhradili žalobkyňi 1/ sumu vo výške 117,41 eur titulom náhrady škody za náklady spojené s liečením.

3. Žalovaní 1/, 2/ v konaní vzniesli námietku premlčania žalobcami uplatneného nároku, preto sa súd prvej inštancie na prvom mieste zaoberal práve otázkou premlčania. Konštatoval, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčí vo všeobecnej trojročnej lehote, ktorej začiatok plynutia je viazaný na okamih, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Žalobcovia svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odvodzujú od dopravnej nehody, ktorej priamou účastníčkou bola žalobkyňa 1/ a ku ktorej došlo dňa 05.09.2014. Premlčacia doba teda v danom prípade začala plynúť dňa 06.09.2014 a uplynula dňa 06.09.2017. Žaloba však bola súdu doručená až dňa 09.10.2017, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej 3-ročnej premlčacej lehoty. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na skutočnosť, kedy sa dozvedeli, kto je za dopravnú nehodu zodpovedný a takto stanovili začiatok plynutia premlčacej doby na deň 30.11.2016, t. j. deň, kedy žalobkyňi 1/ bolo doručené uznesenie OR PZ Bratislava III o zastavení trestného stíhania, v tomto smere sa súd prvej inštancie s názorom žalobcov nestotožnil, nakoľko v prípade nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv plynie premlčacia doba odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom došlo k zásahu do týchto zákonom chránených práv. Nie je pritom dôležité, či a kedy bol porušovateľ osobnostných práv uznaný za zodpovedného z protiprávneho zásahu do osobnostných práv poškodeného v inom, napr. trestnom konaní. Navyše, podľa tvrdení žalovaného 2/, žalobkyňi 1/ bolo prvýkrát vyplatené poistné plnenie už dňa 01.12.2014 (táto skutočnosť nebola v konaní žalobcami rozporovaná). Žalobkyňa 1/ a v tej súvislosti aj ostatní žalobcovia teda už minimálne od toho momentu vedeli, kto je za možný zásah do osobnostných práv zodpovedný, a preto nebol dôvod čakať až na doručenie rozhodnutia v trestnom konaní. V súvislosti so vznesenou námietkou premlčania vo vzťahu k žalovanému 2/ žalobcovia poukázali na § 104 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého premlčacia doba na poistné plnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia sa svojho nároku voči žalovanému 2/ domáhajú ako voči poisťovateľovi, ktorý uzavrel s poisteným- žalovaným 1/, zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tento zákon v ustanovení § 15 ods. 1 upravuje priamy nárok na náhradu škody poškodeného voči poisťovateľovi, čo znamená, že poškodený, v tomto prípade žalobcovia, si môžu svoj nárok na náhradu škody uplatniť priamo voči žalovanému 2/. V zmysle ustálenej judikatúry sa škodou rozumie škoda v širšom zmysle slova, ktorá poníma aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatňovanej podľa ustanovení §11 - § 13 Občianskeho zákonníka. Aj takýto nárok si teda poškodený môže uplatňovať titulom povinného zmluvného poistenia u poisťovateľa. Keďže poisťovateľ nie je priamym škodcom, sám do osobnostných práv poškodeného nezasiahol, poskytuje poškodenému vo svojej podstate poistné plnenie, ktoré predstavuje náhradu spôsobenej škody. V tomto smere by aplikácia ustanovenia § 104 Občianskeho zákonníka bola správna. Zákonodarca však v ustanovení § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. stanovil, že na premlčanie nároku na náhradu škody poškodeného

voči poisťovateľovi (teda poistného plnenia) platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Týmto ustanovením je ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka. Len toto ustanovenie upravuje plynutie premlčacej lehoty nároku na náhradu škody poškodeného voči škodcovi. Právna úprava premlčania v § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. je špeciálnou úpravou k úprave obsiahnutej v Občianskom zákonníku, a teda aj k ustanoveniu § 104 Občianskeho zákonníka. Je preto potrebné pre posúdenie premlčania aplikovať práve toto ustanovenie osobitného právneho predpisu a vec posúdiť podľa ustanovenia, na ktoré priamo odkazuje, a to podľa § 106 Občianskeho zákonníka. Podľa § 106 Občianskeho zákonníka sa nárok na náhradu škody premlčí v 2 ročnej subjektívnej premlčacej lehote, najneskôr však v 3-ročnej objektívnej premlčacej lehote. Obe lehoty sú od seba nezávislé a plynú každá samostatne. Ak uplynie jedna z nich, nárok sa náhradu škody sa premlčí bez ohľadu na to, že druhá lehota ešte neuplynula. Začiatok subjektívnej premlčacej lehoty sa viaže na vedomosť poškodeného, že mu bola spôsobená škoda a kto ju spôsobil. Objektívna premlčacia lehota začína plynúť od momentu vzniku škodovej udalosti. Aplikujúc na súdenu vec objektívna premlčacia lehota začala plynúť nasledujúcim dňom po škodovej udalosti, t. j. dňom 06.09.2014 a uplynula dňa 06.09.2017, t. j. viac ako mesiac pred podaním žaloby zo strany žalobcov. Vzhľadom ku skutočnosti, že do momentu podania žaloby na súd uplynula objektívna premlčacia lehota, súd prvej inštancie ďalej plynutie subjektívnej premlčacej lehoty neskúmal. S poukazom na uvedené vyhodnotil aj vo vzťahu k žalovanému 2/ nárok uplatnený žalobcami ako premlčaný. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/113/2006, súd prvej inštancie považoval za potrebné uviesť, že toto rozhodnutie riešilo otázku priameho uplatňovania nárokov na náhradu škody poškodenými voči poisťovateľovi, pričom česká právna úprava poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla neobsahuje špeciálne ustanovenie o premlčaní tak, ako je tomu podľa slovenskej právnej úpravy v § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001. Z. z.. V tomto smere je potom odkaz na toto rozhodnutie nepriliehavý.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že vznesenie námietky premlčania zásadne dobrým mravom neodporuje, môžu ale nastať situácie, keď uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor strany, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila a voči ktorej by za takejto situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ňou uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnila. Hoci žalobcovia mali za to, že nárok, ktorý je predmetom žaloby v tomto konaní, si uplatnili včas, najmä žalobkyňa 1/ z opatrnosti uviedla dôvody, pre ktoré zmeškala včasné podanie žaloby v rámci plynutia premlčacej doby. Boli nimi hospitalizácia, keď počas 3 rokov od nehody absolvovala 7 operácií a hospitalizovaná bola 117 dní. Tiež uvádzala, že sa psychicky necítila dobre, keď mala strach najmä z cestovania autobusom a vzhľadom na jej výzor sa necítila na to, aby sa postavila pred súd. Vedela, že ju čakajú ešte operácie a nebude začínať nič, kde sa nebude môcť zúčastniť. Súd nespochybňuje vážnosť stavu žalobkyne 1/ a nutnosť hospitalizácie a jej zhoršený psychický stav, avšak má za to, že hospitalizácia v rozsahu 117 dní z troch rokov, čo je viac ako 1 000 dní, nemohla byť tým dôvodom, ktorý bránil žalobkyňi podať žalobu včas. Pokiaľ žalobkyňa 1/ argumentovala svojim fyzickým výzorom, treba uviesť, že na priamu otázku súdu, či jej fyzický výzor bol dôvodom pre nepodanie žaloby včas, žalobkyňa 1/ poukázala len na svoj psychický stav, pričom k jej fyzickému výzoru sa viac nevyjadřila. Súd má preto za to, že dôvodom nepodania žaloby včas bol skôr psychický stav žalobkyne ako jej fyzický výzor. Ako uviedla sama žalobkyňa, jej zhoršený psychický stav pramenil predovšetkým zo strachu z cestovania autobusom. Dôvodne sa tak možno domnievať, že žalobkyňa prežívala úzkostné stavy najmä, keď cestovala, alebo mala cestovať autobusom, čo však nemožno považovať za dôvod ospravedlňujúci zmeškanie premlčacej lehoty. To, že žalobkyňa 1/ nechcela žalobu podávať počas plynutia premlčacej lehoty, lebo ju čakali operácie a nechcela začínať nič, kde sa nebude môcť zúčastniť, bolo jej slobodné rozhodnutie. Z tohto pohľadu jej nič nebránilo v tom, aby si uplatnila nárok žalobou včas. Žalobkyňa 1/ podľa vlastného uváženia odkladala začatie konania o uplatnenom nároku. Navyše, ako žalobkyňa 1/ sama uviedla, nároky na náhradu škody voči žalovanému 2/ si uplatňovala od počiatku, t. j. už od roku 2014, a to osobne. Nič jej teda nebránilo v tom, aby si svoje nároky uplatňovala aj v súdnom konaní. Takisto v neprospech žalobkyne 1/ nepriamo svedčí aj tvrdenie žalobcu 2/, ktorý uviedol, že sa pri uplatňovaní svojich nárokov riadili pokynmi ich právneho zástupcu. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa 1/ už v čase pred podaním žaloby mala k dispozícii odborne zdatnú osobu, prostredníctvom ktorej si mohla nárok uplatniť včas. To, že tak neurobila, bolo jej slobodné rozhodnutie, ktoré nemožno pripísať na ťarchu žalovaným 1/, 2/. Žalobca 2/ sa na výslovnú otázku súdu, prečo sa rozhodol uplatňovať si svoj nárok až po uplynutí 3 rokov od zásahu do jeho osobnostných práv, obmedzil len na tvrdenie, že sa riadili pokynmi ich právneho zástupcu. Iné dôvody, ktoré by mu bránili v podaní žaloby včas, neuviedol. Ostatní

žalobcovia neuviedli žiadne dôvody, ktoré by im bránili v podaní žaloby počas plynutia premlčacej doby. S poukazom na uvedené za stavu, kedy súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by bolo možné vznesenú námietku premlčania vyhodnotiť ako takú, ktorá by bola v rozpore s dobrými mravmi, zamietol žalobu ako nedôvodnú voči všetkým žalobcom v celom rozsahu. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 3 ods. 1, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 100 ods. 1, § 101, § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z.. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že v prípade žalobcov 2/ až 7/ rozhodol tak, že žalovaní 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, nakoľko boli v konaní úspešní. Vo vzťahu k žalobkyni 1/ aplikoval ust. § 257 CSP, keď dôvod hodný osobitného zreteľa vzhľadom na predmet konania, keď bolo nepochybné, že žalovaný 1/ zasiahol do osobnostnej sféry žalobkyne dopravnou nehodou, a preto považoval za nespravodlivé priznať žalovaným 1/, 2/ ako úspešnej strane proti žalobkyni 1/ nárok na náhradu trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie žalobcovia a domáhali sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v prípade, že tomuto návrhu nevyhovie, navrhovali, aby vo výroku III. došlo k zmene rozhodnutia tak, že žalovaným 1/, 2/ sa voči žalobcom 2/ až 8/ náhrada trov konania nepriznáva. Uviedli, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva v nesprávnej interpretácii pojmu „škoda“ a jeho dichotomického významu v Občianskom zákonníku a v zákone o povinnom zmluvnom poistení, v dôsledku čoho bola nesprávne posúdená otázka premlčania ich nárokov. V zmysle zásady eurokonformného výkladu má pojem škoda odlišný význam pri použití v Občianskom zákonníku a pri použití zákona o povinnom zmluvnom poistení, keď Občiansky zákonník striktné rozlišuje medzi pojmom škoda a nemajetková ujma, čo má zásadný význam pri posúdení otázky premlčania ich nárokov. Predmetom sporu je i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do ich osobnostných práv a nie je možné na otázku ich premlčania uplatňovať úpravu premlčania nároku na náhradu škody. Zákon o povinnom zmluvnom poistení používa pojem škoda v širšom význame ako Občiansky zákonník, kde škodou sa rozumie aj nemajetková ujma. Vzhľadom na prednosť práva EÚ pred právom členského štátu je nutné zásadu autonómneho a jednotného výkladu aplikovať aj na interpretáciu noriem, smerníc EÚ, reciprovaných do národných právnych predpisov. Touto otázkou sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal, v dôsledku čoho na prejednávanú vec aplikoval nesprávne normy upravujúce premlčanie nárokov. Súd prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému 2/ nesprávne posúdil dĺžku premlčacej doby, keď premlčanie ich nárokov z nemajetkovej ujmy posudzoval v zmysle ust. § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení v spojení s ust. § 106 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje dĺžku premlčacej doby pre právo na náhradu škody. Pokiaľ poznámka pod čiarou č. 22 uvedená pri ust. § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení odkazuje na § 106 Občianskeho zákonníka, táto poznámka nemá právnu relevanciu, nakoľko nie je právne záväzná a má len informatívnu povahu. Zákonodarca zaviedol túto poznámku pod čiarou a odkaz na § 106 Občianskeho zákonníka za stavu, kedy judikatúrou ešte nebolo ustálené, že pojem škoda sa má vykladať extenzívne, nie je možné tento odkaz prima facie akceptovať ako relevantný pre posudzovaný prípad. Za správne považoval len to, že pokiaľ si poškodený uplatňuje priamo voči poisťovni nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, má sa otázka premlčania posudzovať obdobne, ako keby si ho ten, komu bola ujma spôsobená, uplatnil voči pôvodcovi ujmy. Odlišný prístup k nárokom na náhradu škody a nemajetkovej ujmy preukazuje aj konanie žalovaných, kedy nároky na náhradu škody boli aktívne plnené, pričom nárok na nemajetkovú ujmu bol popieraný z dôvodu údajne absentujúcej pasívnej legitímácie. V zmysle právnej praxe sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, osobitná úprava v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka sa neuplatňuje. Vytýkali súdu prvej inštancie, že na otázku premlčania ich nárokov aplikoval voči obom žalovaným odlišné právne normy, zatiaľ čo vo vzťahu k žalovanému 1/ určil dĺžku premlčacej doby správne podľa § 101 Občianskeho zákonníka (nesprávne určil počiatok jej plynutia), voči žalovanému 2/ uplatnil lehotu podľa § 106 Občianskeho zákonníka, pričom z rozhodovacej praxe súdov plynie, že na priamy nárok voči poisťovni je nutné uplatniť rovnakú premlčaciu dobu ako na nárok voči pôvodcovi ujmy. Z tohto dôvodu záver súdu prvej inštancie, že došlo k uplynutiu objektívnej premlčacej doby v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka, je nesprávny, keď na otázku premlčania nárokov voči žalovanému 2/ mal aplikovať ust. § 101 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedli, že súd prvej inštancie nesprávne určil počiatok premlčacej doby, ktorý určil na deň 06.09.2014, t.j. na deň nasledujúci po dni, kedy došlo k dopravnej nehode. Tvrdili, že premlčacia lehota (správne doba) začala plynúť voči žalovanému 1/ až odo dňa 30.11.2016 a voči žalovanému 2/ odo dňa 05.09.2015. V prípade žalovaného 1/ nedošlo k premlčaniu ich nárokov, nakoľko premlčacia doba začala plynúť až dňom

určenia osoby zodpovednej za dopravnú nehodu, t.j. dňom doručenia uznesenia o vine žalobkyni 1/ dňa 30.11.2016. Až od tohto dňa mohli žalobcovia uplatniť svoje práva za stavu, kedy bolo známe, kto zodpovedá za dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo ku vzniku ujmy. Pokiaľ nebola určená zodpovednosť za nehodu, podanie žaloby voči všetkým účastníkom dopravnej nehody by predstavovalo šikanózný výkon práva z ich strany. Zodpovednosť za podanie žaloby voči osobám, ktoré neboli za nehodu zodpovedné, by v plnej miere niesli oni. Rozhodnou udalosťou pre začatie plynutia premlčacej doby je právoplatnosť uznesenia o vine, všeobecná premlčacia lehota tak uplynula až dňa 30.11.2019, žaloba tak bola podaná včas. Žalobkyni 1/ bolo poistné vyplatené prvýkrát dňa 01.12.2014 a súd prvej inštancie vo svojom rozsudku uviedol, že minimálne od tohto momentu mal vedomosť o tom, kto zodpovedá za ujmu, tak i v tomto prípade by ich nárok voči žalovanej 1/ nebol v čase podania žaloby premlčaný, nakoľko k uplynutiu všeobecnej premlčacej doby by došlo až 01.12.2017, t.j. po podaní žaloby. Počiatok premlčacej doby voči žalovanému 2/ je nutné posúdiť podľa § 104 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pri právach na plnenie z poistenia začne premlčacia doba plynúť až po poistnej udalosti, ktorú normu je potrebné aplikovať aj na priame nároky poškodených, resp. tých, ktorým bola spôsobená ujma voči poisťovateľovi, osoby, ktorá ujmu spôsobila. Poukázali na rozhodnutie NSČR sp. zn. 25Odo/113/2016, Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/235/2018 a rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/236/2017. Premlčacia doba ohľadne nárokov voči žalovanému 2/ začala plynúť dňa 05.09.2015 (k poistnej udalosti došlo dňa 05.09.2014) a uplynula dňa 05.09.2018, žalobu podali dňa 04.10.2017, ich nároky nie sú premlčané. Za nesprávne považovali i vyhodnotenie námietky dobrých mravov vznesenej žalobkyňou 1/, nakoľko si nemohla svoje práva uplatniť skôr z dôvodu rozsiahlej hospitalizácie, komplikovaného pôrodu a následnej starostlivosti o dieťa a viacerých operačných zákrokov, ktoré vyžadovali rozsiahlu rekonvalescenciu aj po prepustení z nemocnice. Zánik uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva a dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnila, ktoré sú v danom prípade naplnené. Vytýkal súdu prvej inštancie pri vyhodnotení námietky dobrých mravov formalistický prístup. K náhrade trov konania uviedli, že pokiaľ by krajský súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, majú za to, že rovnako ako v prípade žalobkyně 1/ je potrebné aplikovať i vo vzťahu k nim § 257 CSP, nakoľko existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre rozhodnutie o nepriznaní nároku žalovaným na náhradu trov konania i voči nim. Vytýkali súdu prvej inštancie, že napriek zhodnému skutkovému základu rozhodol o náhrade trov konania rozdielne.

6. Žalovaný 2/ vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasil i s názorom žalobcov, že na počiatok plynutia premlčacej doby vo vzťahu k nemu je potrebné použiť osobitnú úpravu podľa § 104 Občianskeho zákonníka, nakoľko uvedená úprava sa týka premlčania práva poisteného na poistné plnenie. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia by sa postupovalo v prípade, ak by žalovaný 1/ ako jeho poistenec uplatňoval právo na poistné plnenie z titulu uzatvorenia poistnej zmluvy. Žalobkyňa 1/ nie je v tomto prípade poistenou osobou, ale osobou poškodenou, a preto sa nemôže domáhať poistného plnenia z titulu uzatvorenej poistnej zmluvy. V danom prípade ide jednoznačne o priamy nárok poškodeného v zmysle § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. a na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, t.j. voči žalovanému 1/. Nie je teda možné, aby sa vo vzťahu k nemu počítala dĺžka, začiatok plynutia premlčacej doby podľa § 104 Občianskeho zákonníka v spojení s § 101 Občianskeho zákonníka, t.j. odlišne ako vo vzťahu k žalovanému 1/. Ust. § 106 Občianskeho zákonníka upravuje plynutie premlčacej lehoty (správne doby) nároku na náhradu škody poškodeného voči škodcovi. Právna úprava premlčania v § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. je špeciálnou úpravou k úprave obsiahnutej v Občianskom zákonníku, a teda i k ust. § 104 Občianskeho zákonníka, a preto je potrebné pre posúdenie premlčania aplikovať práve toto ustanovenie osobitného právneho predpisu a vec posúdiť podľa ustanovenia, na ktoré priamo odkazuje, a to na § 106 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie plynutie premlčacej doby správne posúdil. Právo na náhradu škody sa premlčuje v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka v subjektívne lehote dvoch rokov od momentu, keď mohlo byť vykonané po prvýkrát, k zraneniam žalobkyně 1/, a tým aj zásahu do integrity jej osobného života a osobného života ostatných žalobcov prišlo už dňa 05.09.2014, čo nie je sporné a lehota na uplatnenie „škody“ ako psychickej ujmy začala plynúť odo dňa 06.09.2014, t.j. deň po dopravnej nehode a subjektívna lehota uplynula dňa 06.09.2016, objektívna lehota uplynula dňa 06.09.2017, ako správne uviedol súd prvej inštancie. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/106/2018. Mal za to, že nie je žiaden dôvod, aby začiatok plynutia premlčacej doby sa počítal pre každého zo

žalovaných iným spôsobom a tiež nie je dôvod na to, aby sa začiatok plynutia premlčacej doby počítal odo dňa právoplatnosti „uznesenia o vine“, t.j. odo dňa doručenia, t.j. odo dňa 30.11.2016, keď vodič pri nehode zomrel a jedinou zodpovednou osobou tak mohol byť prevádzkovateľ motorového vozidla, ktoré nehodu spôsobilo, čiže zodpovednosť žalovaného 1/ nikdy sporná nebola. Lehota na uplatnenie žalobných nárokov voči obom žalovaným začala jednoznačne plynúť dňa 06.09.2014, t.j. deň po nehode. Pokiaľ ide o vyhodnotenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, má za to, že súd správne rozhodol, nakoľko žalobkyňa 1/ bola hospitalizovaná počas troch rokov (čo je viac ako 1 000 dní), presne 117 dní a preto dôvod, prečo zmeškala lehotu na podanie žaloby, nemôže byť dôvodom, ktorý by žalobcom bránil podať žalobu včas. Žalobkyňa 1/ si nároky voči žalovanému 2/ uplatňovala od počiatku, t.j. od roku 2014, a to osobne a nič jej nebránilo v tom, aby svoje nároky uplatňovala aj v súdnom konaní, a to i za predpokladu, že mala naplánované ďalšie operácie. Ak žalobkyňa uplatňovala svoje nároky u žalovaného 2/ bezprostredne po dopravnej nehode, nič jej nebránilo, aby svoje nároky uplatnila i na súde. Poslednú operáciu mala žalobkyňa v máji 2017, nevideli žiaden dôvod k tomu, aby nemohla uplatniť svoje nároky súdnou cestou. Navyše, žalovaný 2/ uviedol, že žalobcovia sa pri uplatňovaní svojich nárokov riadili pokynmi svojho právneho zástupcu, čo znamená, že mali k dispozícii odborne zdatnú osobu, s ktorou sa mohli poradiť a prostredníctvom ktorej mohli uplatňovať svoje nároky súdnou cestou.

7. Žalobcovia vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 2/ uviedli, že s jeho výkladom § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení nesúhlasia, pričom zdôvodnili, prečo je na určenie počiatku premlčacej doby nutné aplikovať ust. § 104 Občianskeho zákonníka v podanom odvolaní. Zotrvávali na svojom názore, že v danej veci bolo potrebné aplikovať § 104 Občianskeho zákonníka, ktorý určuje len počiatok behu premlčacej doby, nie je dĺžku, z čoho plynie, že sa uplatní bez ohľadu na to, či predmetom nároku je náhrada škody, alebo náhrada nemajetkovej ujmy. Nutnosť aplikovať citované zákonné ustanovenie vyplýva aj z vôle zákonodarcu, ktorou i s poukazom na dôvodovú správu bolo upraviť len dĺžku premlčacej doby a nie moment počiatku jej plynutia. Za jediný správny výklad ust. § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení, vychádzajúc z výkladu tejto normy je len určenie dĺžky premlčacej doby a nie počiatok jej plynutia, na ktorý je nutné aplikovať ust. § 104 Občianskeho zákonníka. Za nesprávne považovali určenie dĺžky premlčacej doby voči žalovanému 2/ v zmysle ust. § 106 Občianskeho zákonníka, nakoľko nerešpektuje odlišnosti v obsahu pojmu „škoda“ v zmysle zákona o všeobecnom zmluvnom poistení a v zmysle Občianskeho zákonníka. Pojem škoda má v poňatí zákona o povinnom zmluvnom poistení širší význam zahrňujúci aj nemajetkovú ujmu, Občiansky zákonník používa pojem škoda v užšom význame, keď nemajetková ujma je samostatným pojmom, čo sa odráža aj pri úprave premlčania, keď nároky na náhradu nemajetkovej ujmy sa v zmysle konštantnej judikatúry premlčia po uplynutí všeobecnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. V tomto spore je nevyhnutné aplikovať všeobecnú premlčaciu dobu aj na priamy nárok žalobcov voči žalovanému 2/, nakoľko ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Poznámku pod čiarou k § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení považoval za irelevantnú pre daný spor, nakoľko nemá dopad na dĺžku premlčacej doby pri nárokoch z nemajetkovej ujmy. Zákon o povinnom zmluvnom poistení v § 15 ods. 2 stanovuje, že na priame nároky voči poisťovni sa má aplikovať premlčacia doba rovnakej dĺžky ako voči pôvodcovi ujmy, súd prvej inštancie mal aj v prípade nárokov voči žalovanému 2/ postupovať rovnako ako pri žalovanom 1/ a aplikovať ust. § 101 Občianskeho zákonníka. Nesúhlasili s argumentáciou žalovaného 2/ ohľadne vznesenej námietky rozporu s dobrými mravmi. Zotrvávali na podanom odvolaní.

8. Žalovaný 2/ v svojom písomnom vyjadrení k odvolacej replike žalobcov navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že žalobcovia v odvolacej replike neuvádzajú žiadne nové a podstatné skutočnosti, ktoré by doposiaľ vo svojich vyjadreniach vo vzťahu k nemu neuviedli. Konštatovali, že z vyjadrení zástupcu žalobcov má pocit, že si vykladá jednotlivé ustanovenia zákona podľa seba a tak, ako jemu samému vyhovuje v kontexte daného konkrétneho prípadu. Dodal, že z vôle zákonodarcu v žiadnom prípade nevyplýva nutnosť aplikovať § 104 Občianskeho zákonníka na predmetný prípad a nevyplýva to ani z toho, čo uviedol právny zástupca žalobcov v odvolacej replike. Konštatoval, že súd prvej inštancie správne rozhodol a vyčerpávajúco odôvodnil, prečo nie je možné vznesenú námietku premlčania vyhodnotiť ako takú, ktorá by bola v rozpore s dobrými mravmi, zohľadnil všetky relevantné okolnosti a skutočnosti pri jej vyhodnotení a naozaj vyčerpávajúco odôvodnil, prečo nie sú splnené podmienky k tomu, aby bola vznesená námietka premlčania vyhodnotená ako taká, ktorá by bola v rozpore s dobrými mravmi.

9. Žalovaný 1/, ktorému bolo doručené odvolanie žalobcov i následné vyjadrenia žalobcov a žalovaného 2/, zostal v odvolacom konaní pasívny, žiadne písomné vyjadrenie k veci nepodal.

10. Krajský súd v Trenčíne preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP v rozsahu podaného odvolania a jeho dôvodov bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo veci samej, t.j. vo výroku I. a v napadnutom výroku III. o trovách konania potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

11. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce odvolacie námietky, ktoré boli v odvolaní žalobcami 1/ až 7/ vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vyhodnotil pre svoje rozhodnutie významné dôkazy v konaní vykonané každý jednotlivito a všetky vo vzájomnej súvislosti, odôvodnil, z akých dôvodov, a ktoré tvrdenia strán sporu mal za preukázané a ktoré nie, uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli, prioritne sa zaoberal vznesenou námietkou premlčania, na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám ust. § 220 CSP. Námietky žalobcov uvedené v podanom odvolaní sú totožné s námietkami uplatnenými pred súdom prvej inštancie, súd prvej inštancie sa s nimi dostatočne vysporiadal, preto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli žalovaným tvrdené, ani preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie dodáva nasledovné:

12. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere, že nárok žalobcov 1/ až 7/ voči žalovaným 1/, 2/ je premlčaný.

13. Súdna prax aj právna teória pod premlčaním rozumie márne uplynutie doby ustanovenej v zákone na vykonanie práva, znamená výrazné oslabenie subjektívneho práva účastníka, keďže premlčaním síce jeho nárok nezaniká, nemôže však byť súdom priznaný, ak povinný pred súdom čelí uplatnenému právu námietkou premlčania. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynúiteľnosť uplatneného práva. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonnom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom na príslušnom orgáne svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní - civilnom sporovom konaní, má za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie ďalších predpokladov vyplývajúcich z hmotného práva.

14. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Začiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.

15. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že dňa 05.09.2014 došlo k vážnej dopravnej nehode, ktorej účastníčkou bola žalobkyňa 1/, ktorá pri nehode utrpela ťažké zranenia, pričom bola v siedmom mesiaci tehotenstva. Sporným nebolo ani to, že došlo na strane žalobcov k zásahu do ich práva na ochranu osobnosti, a to života, zdravia, rodinného a súkromného života. Spornou otázkou nebolo ani to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podlieha premlčaniu. Spornou otázkou zostal počiatok plynutia premlčacej doby vo vzťahu k žalovanému 1/ a právne posúdenie premlčania vo vzťahu k žalovanému 2/.

16. Pokiaľ ide o premlčanie nároku vo vzťahu k žalovanému 1/, súd prvej inštancie vychádzal z ust. § 101 Občianskeho zákonníka s tým, že premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvýkrát. Niet sporu o tom, že premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov. Týmto dňom je nepochybne deň nasledujúci po dopravnej nehode, ktorej priamou účastníčkou bola žalobkyňa 1/, t.j. deň 06.09.2014, trojročná premlčacia doba tak uplynula dňa 06.09.2017. Súd prvej inštancie počiatok plynutia premlčacej doby nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v danej veci posúdil správne. Pokiaľ žalobcovia žalobu na súd podali dňa 09.10.2017, bolo to po uplynutí zákonom stanovenej trojročnej premlčacej doby.

17. Odvolací súd sa zhodne so súdom prvej inštancie nemôže stotožniť s názorom žalobcov, že premlčacia doba začala plynúť až odo dňa doručenia uznesenia ORPZ Bratislava III, ČVS: ORP-633/1-VYS-B3-2014 zo dňa 27.01.2016, ktorým bolo trestné stíhanie voči vodičovi I. W., zamestnancovi žalovaného 1/, zastavené z dôvodu, že trestné stíhanie je neprípustné proti tomu, kto zomrel, ktoré bolo doručené žalobkyni 1/ 30.11.2016, nakoľko uvedený názor je v rozpore s rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít uvedenej v bode 14 tohto odôvodnenia.

18. Vo vzťahu k námietke premlčania vznesenej žalovaným 2/ a jej posúdenia súdom prvej inštancie žalobcovia namietali rozdielnu úpravu pojmu „škoda“ v Občianskom zákonníku a v zákone o povinnom zmluvnom poistení (ďalej len PZP) a vytýkali súdu prvej inštancie, že sa nezaoberal eurokonformným výkladom pojmu „škoda“ v ustanoveniach zákona o PZP, odvolací súd udáva nasledovné :

19. Výklad pojmu škoda, použitého v zákone o PZP, najmä v jeho § 4, ktorý upravuje rozsah poistenia zodpovednosti je potrebné v právnom prostredí Slovenskej republiky, ktorá je členským štátom Európskej únie, vykladať eurokonformne. V danom prípade je potrebné prihliadať na výklad európskych smerníc týkajúcich sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (ktoré boli neskôr konsolidované smernicou 2009/103/ES) v rozsudku Súdneho dvora vo veci C-22/12 Haasová, pričom pri interpretácii samotného rozsudku je potrebné brať do úvahy nielen jeho slovenský preklad, ale aj jeho znenie v iných jazykoch, nakoľko problém rozkolísanosti jazykových verzií samotných smerníc o poistení zodpovednosti napokon upozornil aj Súdny dvor v citovanom rozsudku C-22/12 Haasová.

20. V rozsudku C-22/12 Haasová je síce uvedené, že jazykom konania bola slovenčina (lebo návrh na začatie prejudiciálneho konania pochádzal od slovenského súdu), avšak je známe, že pracovným jazykom Súdneho dvora je francúzština. Bez spochybnovania princípu rovnocennosti jazykových verzií je vhodné uviesť, že vo francúzskom znení rozsudku je použité slovné spojenie "doit couvrir", čo doslova znamená "musí pokrývať" [náhradu nemajetkovej ujmy], teda nie "má pokrývať", ako je v slovenskom preklade (podobne je to v anglickej, nemeckej či českej verzii: "must cover", "decken muss", "musí pokrývať"). Pokiaľ ide o podmienku, ktorá je v slovenskom preklade vyjadrená slovami "ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo" (podľa odvolateľa "v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu"), vo francúzskej verzii rozsudku sa nehovorí o zodpovednosti za škodu, ale o civilnej (občianskoprávnej) zodpovednosti poisteného ("au titre de la responsabilité civile de l'assuré"); takisto je to v angličtine, nemčine aj češtine ("as part of the civil liability of the insured party"; "aufgrund der zivilrechtlichen Haftung des Versicherten"; "z titulu občianskoprávnej zodpovednosti pojišteného").

21. Pri takomto porovnaní jazykových verzií rozsudku (jeho výroku) je zrejmé, že zo strany Súdneho dvora nešlo len o nejaké naznačenie možnosti, ako by mala vyzeráť vnútroštátna úprava, ale o jednoznačnú interpretáciu smerníc v tom zmysle, že ak vnútroštátno právo na základe civilnej (občianskoprávnej) zodpovednosti upravuje náhradu nemajetkovej ujmy uplatniteľnú voči poistenému (pričom úpravu obsiahnutú v práve Slovenskej republiky v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka je možné označiť za úpravu občianskoprávnej zodpovednosti), potom povinné poistenie zodpovednosti musí pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pri dopravnej nehode.

22. Podľa bodov 55 až 58 uvedeného rozsudku Súdneho dvora členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením, pričom v danej veci (vo veci Haasová) "by to tak malo byť" a "tento záver nemôže spochybníť

ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti, a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova". Nie je teda podstatné systematické začlenenie nemajetkovej ujmy do inej časti Občianskeho zákonníka, než v ktorej sa nachádza úprava zodpovednosti za (inú) škodu. Keďže zodpovednosť poisteného, ktorá vyplýva z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (bod 58 uvedeného rozsudku Súdneho dvora).

23. Pojem škody (vrátane škody podľa § 4 ods. 1 zákona o PZP) treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke motorového vozidla alebo poškodením jej zdravia. K takémuto poňatiu škody sa hlásia princípy európskeho deliktuálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu na zákonom chránených záujmoch. Aj Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. Pl. ÚS 16/04 konštatoval, že z legislatívneho hľadiska je potrebné opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a považovať za škodu aj ujmu, ktorá vznikla pôsobením na telesnú a duševnú integritu poškodeného. Takémuto poňatiu škody/ujmy napokon zodpovedá aj slovenská koncepcia "škody na zdraví" - ani v tomto prípade (podobne ako v prípade ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody) nejde o škodu na majetku, ale ide o nemajetkovú ujmu. Aj keď zákon presne stanovuje kritériá na výpočet jej náhrady v peniazoch (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia), nič to nemení na skutočnosti, že podstatou škody na zdraví je nemateriálna ujma.

24. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca explicitne nestanovil poistné krytie len niektorej zložky škody na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku a pod. Je preto opodstatnený názor, že pod škodu na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky. Zákonodarca nevyvúčil pri škode na zdraví napríklad nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenského uplatnenia a niet pochybnosti, že sú kryté poistením. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby.

25. Podľa ust. § 15 zákona o PZP (priamy nárok poškodeného), náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

26. Odvolací súd sa po uvedenom eurokonformnom výklade pojmu „škoda“ v zmysle zákona o PZP stotožňuje s posúdením počiatku i plynutia premlčacej doby uvedenej súdom prvej inštancie, keď vychádzal z ust. § 106 Občianskeho zákonníka a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na správne odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie poukazuje vrátane stanoviska k rozhodnutiu NSČR sp. zn. 25Cdo/113/2006, ktoré súd prvej inštancie v danej veci správne posudzoval. Objektívna premlčacia doba vo vzťahu k žalovanému 2/ začala plynúť dňom nasledujúcim po škodovej udalosti, t. j. dňom 06.09.2014 a uplynula dňa 06.09.2017, žaloba vo veci samej bola podaná dňa 06.10.2017, t. j. po uplynutí objektívnej premlčacej doby stanovenej v § 106 Občianskeho zákonníka. K výkladu § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. a ust. § 106 Občianskeho zákonníka odvolací súd súhlasí s názorom žalovaného 2/, že ust. § 104 Občianskeho zákonníka sa týka premlčania práva poisteného na poistné plnenie, v danej veci je poisteným žalovaný 1/ a ide o jeho právo na poistné plnenie vyplývajúce z poistnej zmluvy, t. j. zmluvného vzťahu medzi poisteným a poisťovňou. Žalobcovia v danej veci sú osobami poškodenými, a preto sa nemôžu voči žalovanému 2/ domáhať poistného plnenia z titulu uzatvorenej poistnej zmluvy. Priamy nárok poškodených, t. j. žalobcov 1/ až 7/ je upravený v § 15 zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku špeciálnym ustanovením upravujúcim nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi, pre ktorý platí rovnaká úprava na premlčanie nároku ako proti osobe, ktorá škodu spôsobila, v danom prípade voči žalovanému 1/.

27. Z týchto dôvodov odvoláciu námietku ohľadne nesprávneho právneho posúdenia plynutia premlčacej doby vo vzťahu k žalovanému 2/ odvolací súd nepovažoval za dôvodnú.

28. Pokiaľ sa žalobcovia, resp. žalobkyňa 1/ domáhala posúdenia námietky premlčania vznesenej žalovanými 1/2/ spolu s výkladovým pravidlom uvedeným v § 3 Občianskeho zákonníka, teda tvrdila, že námietka premlčania je zo strany žalovaných 1/, 2/ uplatnená v rozpore s dobrými mravmi, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 16, s ktorým sa stotožňuje a dodáva, že dobrým mravom zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, lebo inštitút premlčania je inštitútom zákonným a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa zo zákona premlčuje. Ak žalobca nevhodnou voľbou prostriedku ochrany svojich práv z objektívneho hľadiska vlastným zavinením vytvoril podmienky pre neskoršie úspešné vznesenie námietky premlčania práva žalovaným, uplatnenie námietky premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/41/2012).

29. Podľa nálezu Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 176/2011 samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona - t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - vigilantibus iura scripta sunt - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či strana konania, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou vigilantibus iura, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich.

30. Posúdenie dôvodnosti námietky premlčania zostáva na úvahe súdu, ktorý objektívne prihliada predovšetkým na to, za akých okolností bola námietka premlčania vznesená, za akých okolností k premlčaniu došlo (dôvody, pre ktoré nedošlo k uplatneniu práva) a prípadne samotnú ujmu, ktorá veriteľovi v dôsledku účinkov premlčania hrozí. Úmysel poškodiť druhého účastníka námietkou premlčania však nemožno vyvodiť z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný, ale z tých konkrétnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania (Najvyšší súd SR sp. zn. 5Cdo/151/2012).

31. Odvolací súd nepopiera, že môžu nastať situácie, že uplatnenie námietky premlčania je výrazom zneužitia práva na úkor strany konania, ktorá márne plynutie premlčacej doby nezavinila a voči ktorému by za takej situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas (nálež Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 33/2012).

32. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť len taký výkon práva strany konania v civilnom sporovom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhej strany sporu, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhá strana konania márne plynutie premlčacej doby nezavinila a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprímerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 176/2011).

33. Odvolací súd vzhľadom na uvedenú rozhodovaciu činnosť najvyšších súdnych autorít dospel k záveru, že námietku premlčania vznesenú žalovanými 1/, 2/ nie je možné vyhodnotiť ako rozpornú s dobrými mravmi z dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v jeho rozhodnutí v bode 16. jeho odôvodnenia. Pokiaľ ide o nárok žalobcov 2/ až 7/, tieto žiadne dôvody, ktoré by im bránili v podaní žaloby pred uplynutím premlčacej doby ani neuviedli, pokiaľ dôvody uvádzala žalobkyňa 1/, tieto nemali charakter výnimočných okolností a neboli ani zneužitím práva zo strany žalovaných 1/, 2/, preto nebolo možné posúdiť námietku premlčania zo strany žalovaných 1/, 2/ ako uplatnenú v rozpore s dobrými mravmi.

34. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. ako vecne správny potvrdil.

35. Pokiaľ ide o výrok II., ktorým súd prvej inštancie vyslovil, že žalovaným 1/, 2/ voči žalobkyni 1/ nárok na náhradu trov konania nepriznáva, tento nebol odvolaním žalobcov spochybnený a odvolací súd sa ho nedotýkal.

36. Pokiaľ ide o výrok III., ktorým bol žalovaným 1/, 2/ voči žalobcom 2/ až 7/ priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s poukazom na § 255 ods. 1 CSP, ktorého aplikáciu odvolatelia nespochybnili, odvolací súd ho považuje za vecne správny.

37. Žalobcovia 2/ až 7/ sa domáhali i vo vzťahu k nim aplikácie ust. § 257 CSP s tým, že argumentovali, že ich nárok je odvodený od nároku žalobkyne 1/ a majú zdieľať rovnaký režim i pri náhrade trov konania.

38. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

39. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci a zásadou zodpovednosti zavinenia na zastavení konania. Len výnimočne nemusí súd úspešnej strane, resp. strane, ktorá zastavenie konania nezavinila priznať náhradu trov konania, resp. neuložiť povinnosť neúspešnej strane, či strane, ktorá procesne zavinila zastavenie konania nahradiť trovy konania protistrane. Môže tak urobiť podľa § 257 CSP. Ide o ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie dopadá na tú stranu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane, resp. strane, ktorá procesne zastavenie konania nezavinila. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Toto ustanovenie nie je možné vykladať tak, že naň možno prihliadnúť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.01.2010, sp. zn. 2MCdo/17/2009). Podľa dôvodovej správy k § 257 CSP je potrebné vykladať dôvody hodné osobitného zreteľa prísne reštriktívne.

40. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje vždy kumulatívne spojenie dvoch podmienok, a to: a) dôvodov hodných osobitného zreteľa a b) výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. Dôvody hodné osobitného zreteľa môžu spočívať predovšetkým v povahe a okolnostiach sporu, pričom súd musí brať do úvahy aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu ich nároku na súde a ich postoj v konaní, v podiele oboch strán na vzniku a priebehu sporu, ale aj sociálne dôvody.

41. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa opodstatnene vedúcu k aplikácii ust. § 257 CSP vzhliadnúť jednak v osobných, majetkových a zárobkových pomeroch (sociálny aspekt) a jednak v okolnostiach sporu. Citované ustanovenie však neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami sporu. Slúži výlučne na odstránenie neprimeranej tvrdosti a na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a predovšetkým jeho výsledok.

42. Žalobcovia požadovali aplikáciu ust. § 257 CSP z dôvodu, že rovnako súd postupoval vo vzťahu k žalobkyni 1/. Súd prvej inštancie aplikáciu ust. § 257 CSP vo vzťahu k žalobkyni 1/ aplikoval z dôvodu, že k zásahu do jej osobnostných práv došlo priamo dopravnou nehodou, a preto takéto rozhodnutie vo vzťahu k nej považoval za spravodlivé.

43. Vzhľadom na uvedené môže odvolací súd len konštatovať, že po preskúmaní podmienok pre aplikáciu ust. § 257 CSP nevzhliadol (nemal v čase svojho rozhodovania osvedčené) žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti vyznievajúce v prospech žalobcov 2/ až 7/, ktoré by umožňovali aplikáciu cit. zákonného ustanovenia.

44. Z týchto dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie i vo výroku III o trovách konania vo vzťahu k žalobcom 2/ až 7/ potvrdil ako vecne správny. Súčasne dodáva, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

45. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko zostal v odvolacom konaní nečinný, žiadne trovy konania mu v odvolacom konaní nevznikli a vo vzťahu k žalovanému 2/ mu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ až 7/, nakoľko bol v odvolacom konaní plne úspešný. Dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP v odvolacom konaní nezistil.

46. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).